

1956.
DECEMBER
17-23

Tudományos eseménynaptár

(Azok részére, akik a kérdéssel részletesebben akarnak foglalkozni, közzöljük az eseményekre vonatkozó magyar nyelvű irodalmat is.)

1907. december 17-én sikerült Albrecht Kornnak, a müncheni egyetem fizikatanárának, a telephotograph (távfényképezés) feltalálójának először fényképet nagyobb távolságra továbbítani. Münchenből 12 perc alatt Berlinbe sürgönyözött VII. Edward angol király arcképét. Korn eljárása szerint a továbbítandó fényképet keskeny fénynyalábbal egymás alatt levő sorokban végigpásztázzák („letapogatják”). A kép mögött fotocellát helyeznek el, amelyen átfolyó elektromos áram a letapogatás során aszerint változik, hogy a fénynyaláb a képnek éppen sötét vagy világos pontja fölé ért-e. Így a kép pontonkénti fényerősség-különbségeinek megfelelő időbeli áramerősség-változások jönnek létre; s ez továbbítható. A vevőkészülékben az egyes képelemeknek megfelelő különböző áramerősségek ismét fényhatásokat váltanak ki; így az eredeti kép ismét létrejön. Ezen az elven alapszik a televízió. — **Fotografiák továbbítása elektromos úton (Természettudományi Közlöny. 1907. 684—90. l.).**

1877. december 20-án halt meg Daniel Ruhmkorff, német származású francia mechanikus. Hannoverban született 1803-ban; fiatal korában Párizsba vándorolt, ahol egy laboratórium portásaként dolgozott. Már ekkor is sokat foglalkozott elektromos berendezésekkel. Hamarosan nyitott egy kis műhelyt, ahol fizikai készülékeket gyártott. 1844-ben mutatta be első találmányát, egy termoelemes telepet, majd 1851-ben elkészítette a róla elnevezett szikrainduktort. E készülék feszültséglökések létrehozására szolgál. Vasmagra helyezett két tekercsből áll. A kevesebb menetű, vastagabb vezetőből álló primer tekercsbe egy szaggatón át egyenáramot vezetnek, mire a másik, sokmenetű, vékony vezetőből álló szekunder tekercs végei között nagy feszültség keletkezik. Mennél erőteljesebb a szaggatás és mennél nagyobb a szekunder menetek száma a primeréhez viszonyítva, annál nagyobb a keletkező feszültség és annál nagyobb távolságot tudnak átvitni a szikrák. A szikrainduktort a fizika és a technika számos területén használják; az autók mágneses gyújtása is ezen az elven alapszik. — **Természettudományi Közlöny. 1878. 72. l.**

1831 decemberében, százhuszonöt évvel ezelőtt jelent meg Vass Imre gömői főmérnök könyve: Az aggteleki cseppkőbarlang leírása. Vass Imre kutatásai előtt csak a Vaskapunak nevezett részig ismerték a barlangot. Itt a hatalmas sziklaomladékok és a köztük levő víz elzárták a továbbhaladás útját. Vass Imre kihasználva az 1825. évi aszályos időjárást, amikor a talaj felszáradt, átbújt a sziklatörmelékek alatt, és a Vaskapu szűk, alacsony és kanyargós folyosóján átjutva felfedezte a barlang nagyobbik — a „Színpad”-ig terjedő — részét.

Kérésére a vármegye csónakot készíttetett számára, s így a vízzel elöntött részeket is közlekedhetett. Fölmérte a barlangot, megrajzolta alaprajzát és hosszanti metszetét. Művéről, amely a Landerer-nyomda kiadásában jelent meg Pesten, Schmidl, a kiváló osztrák barlangkutató 1856-ban így nyilatkozott: „Vass közleménye és térképei ez idő szerint az első jelentős, pontos méréseken alapuló munka valamely barlangról az Osztrák—Magyar Monarchiában.” — **Dudich Endre: Az aggteleki cseppkőbarlang és környéke. Bp. 1932. 59—68. l.**